

Finnwatch ry

Asia: Yritysten maastapoistumisverotusta koskeva HE-luonnos VM079:00/2019

Finnwatch ry kiittää valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta koskien direktiiviin (EU) 2016/1164 sisältyvien maastapoistumisverotusta koskevien säännösten kansallista täytäntöönpanoa sekä eräitä rajat ylittäviin yritysjärjestelyihin liittyviä muutoksia.

EU:n veronkiertodirektiiviin sisältyvien maastapoistumisverotusta koskevien säännösten avulla pyritään turvaamaan jäsenvaltion verotusvaltaa tilanteissa, joissa yrityksen varallisuuseriä tai verotuksellinen kotipaikka siirretään ulkomaille. Siirtämällä esimerkiksi aineettomia oikeuksia saman verovelvollisen sisällä toisen valtion verotusvallan alaisuudessa toimivaan kiinteään toimipaikkaan, yritykset ovat voineet välttyä maksamasta lähtömaahan veroja ko. maassa syntyneiden, mutta siirtohetkellä realisoitumattomien arvonnousujen osalta. Maastapoistumisverotusta koskevilla säännöksillä kohdennetaan verotusoikeus valtiolle, jossa arvonnousu on tosiasiallisesti tapahtunut. Verotusoikeuden määräytymiseen vaikuttavat kuitenkin olennaisesti myös eri maiden kanssa laaditut verosopimukset.

Hallituksen esitysluonnos vastaa sisällöltään hyvin pitkälti direktiiviä, jonka tehtävänä on ollut määrittää minimitaso EU-maiden maastapoistumisverotussäännöksille. HE-luonnosta laadittaessa on kuitenkin tehty joitakin keskeisiä valintoja. Niihin liittyviä huomioita on listattu alla:

- Direktiivistä poiketen maastapoistumisverotuksen piiriin on HE-luonnoksessa sisällytetty yhteisöverovelvollisten ohella myös henkilöyhtiöt. Tämä soveltamisalan laajennus on tärkeä, jotta verokohtelu on eri yhtiömuotojen välillä yhdenmukaista.
- Maksunlykkäyksen pituudeksi on HE-luonnoksessa määritetty viisi vuotta, mikä vastaa direktiivissä esitettyä (minimi-)tasoa. Pidempi maksuaika tai maksunlykkäyksen sitominen kyseessä olevien varojen luovutukseen lisäksi oletettavasti verottajan hallinnollista taakkaa ja voisi hankaloittaa maksettavaksi tulevien verojen seurantaa ja perintää, joten direktiivin mukaista viiden vuoden maksuaikaa voidaan pitää hyvänä.
- HE-luonnoksessa on myös käytetty direktiivin sallimat mahdollisuudet koron perimiseksi maksunlykkäyksen yhteydessä sekä vakuuden määräämiseksi tapauksissa, joissa nähdään olevan osoitettavissa oleva ja tosiasiallinen riski verojen jäämisestä perimättä. Koron periminen maksunlykkäystilanteessa vastaa normaalia mm. jäännösveron kohdalla noudatettavaa käytäntöä ja vakuuden määräysmahdollisuudella voidaan pienentää riskiä siitä, ettei veroja saada perittyä. Näiden säännösten sisällyttämiselle on siis hyvät perusteet. HE-luonnoksesta ei kuitenkaan käy selkeästi ilmi, milloin verojen perimiseen liittyvä riski voidaan katsoa "osoitettavissa olevaksi ja tosiasialliseksi". Tämän täsmentäminen parantaisi säädöksen sovellettavuutta.

- Myös direktiivin sallimat tilapäisiä siirtoja koskevat poikkeukset ehdotetaan tuotavaksi kansalliseen lainsäädäntöön. Tilapäisillä siirroilla tarkoitetaan arvopapereiden rahoitukseen, varojen vakuudeksi asettamiseen, vakavaraisuusvaatimuksen täyttämiseen taikka likviditeetin hallintaan liittyviä siirtoja, joissa varojen on tarkoitus palata Suomeen 12 kuukauden kuluessa. Useat muut maat (mm. Ruotsi, Tanska, Ranska, Saksa) ovat jättäneet kyseiset poikkeukset implementoimatta. Direktiivistä puuttuu täsmällinen määritelmä siitä, mitä tilapäisillä siirroilla käytännössä tarkoitetaan. Lisäksi lain soveltamisen kannalta voi olla ongelmallista, että pelkkä tarkoitus varojen palautuksesta riittäisi vapauttamaan varojen siirron lain soveltamiselta. Em. syistä johtuen tilapäisiä siirtoja koskevien poikkeuksien sisällyttämistä tulisi vielä harkita tai soveltamisen edellytyksiä täsmentää.

Yhteenvedona todettakoon, että HE-luonnoksen mukainen maastapoistumisverotussäntely on kattavampaa kuin nykyisen lainsäädännön mukainen sääntely, ja sen voidaan siksi olettaa turvaavan Suomen verotusvaltaa nykyistä lainsäädäntöä paremmin. Lisäksi uudet säädökset korjaavat nykyiseen elinkeinoverolainsäädäntöön sisältyvät EU:n sijoittautumisvapautta rajaavaksi tulkitut säädökset, joita ei ole voitu tämän ristiriidan vuoksi soveltaa.

Hallituksen esitysluonnoksen mukainen lainsäädäntö ei kuitenkaan turvaa Suomen verotusvaltaa kaikissa rajat ylittävissä varojensiirtotilanteissa: keskeisin puute liittyy siihen, että esitysluonnos koskee ainoastaan yhteisöjä ja henkilöyhtiöitä, ja luonnolliset henkilöt jäävät lain soveltamisalan ulkopuolelle. Suomen tulisikin hallitusohjelman¹ mukaisesti aloittaa selvitystyö luonnollisten henkilöiden arvonnousuverotusta koskien ja saattaa voimaan tätä koskevat erilliset verosäädökset. Lisäksi kotimaisten yhteisöjen ja yhteisetuuksien määritelmä tulisi lisätä lainsäädäntöön, ja se tulisi hallitusohjelman mukaisesti² laajentaa koskemaan myös ulkomaisia yhteisöjä, joiden tosiasiallinen johtopaikka on Suomi. Määritelmällä on merkitystä maastapoistumissäädöksiä tulkittaessa, koska Suomessa yleisesti verovelvollisiksi katsotaan kotimaiset yhteisöt ja yhteisetuudet. Määritelmän laajentaminen myös yhdenmukaistaisi Suomen lainsäädäntöä monien muiden EU-maiden kanssa ja määritelmää laajentamalla pystyttäisiin estämään tilanteita, joissa Suomen verotusta vältellään ulkomailla rekisteröityjä yhteisöjä hyödyntäen.

Helsingissä 8.8.2019

Saara Hietanen
veroasiantuntija
Finnwatch ry

¹ Hallitusohjelma, s. 190

² Hallitusohjelma, s. 190